

บทที่ 3

พื้นที่และถิ่นฐานชุมชนชาวม้ง

หมู่บ้านหนองหอยเก่า ตั้งอยู่ที่หมู่ที่ 7 ตำบลแม่แรม อำเภอแม่ริม จังหวัดเชียงใหม่ ระยะทางจากจังหวัดเชียงใหม่ถึงบ้านหนองหอยเก่า ประมาณ 36 กิโลเมตร โดยถนนสายแม่ริม-สะเมิง แยกขวามือระหว่างกิโลเมตรที่ 14-15 บ่านโป่งแยงนอก เข้าสู่ว้านหนองหอยเก่า ประมาณ 6 กิโลเมตร ใช้เวลาเดินทางประมาณ 45 นาที

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรม

แผนที่หมู่บ้านม้งหนองหอยเก่า

ลักษณะพื้นที่

พื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติและอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย ลักษณะพื้นที่เป็นภูเขาสูง ซึ่งสูงจากระดับน้ำทะเล 1,200–1,250 เมตร มีที่ราบตามหุบเขาและตามแนวลำห้วย พื้นที่ตอบบนส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ลุ่มน้ำแม่แรม และอีกส่วนหนึ่งทางตอนใต้เป็นพื้นที่ของลุ่มน้ำแม่สา ซึ่งต่างไหลมาลงสู่แม่น้ำปิงทางด้านตะวันออกของตัวอำเภอแม่ริม มีพื้นที่รวมทั้งหมด 12,941 ไร่ พื้นที่ป่าไม้ปัจจุบันมีประมาณ 3,123.63 ไร่ เป็นป่าเบญจพรรณ ประกอบด้วยไม้ที่สำคัญทางเศรษฐกิจ อุณหภูมิสูงสุด 33 องศาเซลเซียส อุณหภูมิต่ำสุด 4 องศาเซลเซียส ปริมาณน้ำฝนเฉลี่ย 1,512.3 มิลลิเมตรต่อปี

3.1 ประวัติความเป็นมาของชาวม้ง

ม้ง (Hmong/ Hmoob) เป็นชื่อกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อาศัยอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของจีน ภาคเหนือของพม่า ลาว เวียดนาม ไทย และบางส่วนกระจายไปในประเทศสหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส และอื่น ๆ ในบริบทของประเทศจีนนั้นชื่อของกลุ่มชาติพันธุ์ “ม้ง” มักจะถูกใช้อย่างสับสนกับ “เหมียว” หรือ “เหมียวว” ซึ่งรากศัพท์ของคำว่า “เหมียวว” ในภาษาจีนนั้นหมายถึงต้นข้าวอ่อน หน่อ หรือวัชพืช กับที่นา ซึ่งหมายถึงลูกของแผ่นดินและชนพื้นเมืองที่แต่เดิมทำนาเป็นหลัก แต่ในระยะต่อมาถูกนำมาใช้ในลักษณะของการดูถูกทางชาติพันธุ์ โดยการผูกเข้ากับเสียงร้องของแมว และแสดงนัยยะของความเป็นคนป่าเถื่อน คำดังกล่าวเริ่มปรากฏในหลักฐานทางประวัติศาสตร์จีนภายใต้ชื่อ เหมียวหมิน หยูเหมียว หรือซานเหมียว ซึ่งเป็นการกล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบลุ่มแม่น้ำแยงซีเกียงและแม่น้ำ ฮวงโห (แม่น้ำเหลือง) เมื่อประมาณสองพันสองร้อยปีก่อนคริสต์ศักราช²⁰

การจัดกลุ่มชนชาติของรัฐบาลจีนหลังจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. 2492 (ค.ศ.1949) ม้งเป็นเพียงกลุ่มย่อยหนึ่งที่ถูกรวมเข้าไว้ในกลุ่มชนชาติเหมียว ซึ่งเป็นหนึ่งในบรรดา 56 ชนชาติของจีน แม้ว่าจะมีการแบ่งกลุ่มย่อยของชนชาติเหมียวออกเป็นหลายกลุ่มตามบริบททางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม แต่นักมานุษยวิทยาได้สรุปตามชื่อที่กลุ่มชาติพันธุ์เรียกตัวเองและตามกลุ่มภาษาเอาไว้ว่าชนชาติเหมียวประกอบไปด้วยสามกลุ่มหลัก ๆ คือกลุ่มที่เรียกตัวเองว่า “กอซ่ง” (Kov Xyooj) “ฮมู่” (Hmub) หรือ “ฮม้อ” (Hmob) และกลุ่ม “ม้ง” (Hmoob) เฉพาะในมณฑลยูนนานนั้นกลุ่มที่เรียกตัวเองว่าม้งยังแบ่งออกเป็น 7 กลุ่มย่อยด้วยกัน คือม้งเดือ (Hmoob Dawb) ม้งจั่ว (Moob Ntsudb) ม้งซ้อ (Moob Swb) ม้งเป (Hmoob Peg) ม้ง

²⁰ ประสิทธิ์ ลิปรีชา. 2548. ม้ง : หลากหลายชีวิตจากขุนเขาสู่เมือง. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. หน้า 4.

เซา (Hmoob Xauv) มั่งซัว (Hmoob Sua) มั่งบัว (Hmoob Pua) โดยแต่ละชื่อดังกล่าวมีที่มาจากสถานที่อยู่อาศัยและชื่อผู้นำของเขาในอดีต แต่ในปัจจุบันนักวิชาการและชาวบ้านเองมักจะนำเอาความแตกต่างของสำเนียงภาษาพูดและเครื่องแต่งกายมาเป็นเครื่องจำแนก สำหรับในประเทศไทยนั้นมีเพียงสองกลุ่มย่อย คือฮ่ม้งเดืออะ (Hmoob Dawb) โดยออกเสียงตัว “ฮ” ควบกล้ำกับตัว “ม” หรือแปลเป็นไทยว่ามั่งขาว และกลุ่มมั่งจัวอะ (Moob Ntsuab) ซึ่งนิยมเรียกเป็นภาษาไทยว่ามั่งดำ มั่งน้ำเงิน มั่งเขียว หรือมั่งลาย²¹

ประวัติความเป็นมาและการอพยพ

กลุ่มชาติพันธุ์มั่งมีประวัติศาสตร์มายาวนาน โดยมีชื่อเรียกที่แตกต่างกันไปในแต่ละยุคเส้นทางการอพยพที่ชัดเจนคือจากใจกลางของประเทศจีนที่เป็นพื้นที่ราบบริเวณสองฝั่งแม่น้ำฮวงโหเข้าสู่ทิศตะวันออกเฉียงใต้ในมณฑลยูนนานและบริเวณที่ปัจจุบันกลายมาเป็นประเทศพม่า เวียดนาม ลาวและไทยตามลำดับ ด้วยเพราะแพ้สงครามและถูกแย่งชิงพื้นที่จากชนเผ่าอื่นที่เข้มแข็งกว่า รวมทั้งอิทธิพลจากการแผ่อำนาจของรัฐศูนย์กลางของชาวจีนในประเทศจีน แม้ว่าบาทหลวงชาวจีน จะได้ตั้งข้อสังเกตว่ากลุ่มชาติพันธุ์มั่งอพยพมาจากทางขั้วโลกเหนือ ผ่านเข้ามาทางไซบีเรียและมองโกเลีย เข้าสู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของจีน โดยสันนิษฐานจากตำนานที่คนมั่งเล่าต่อ ๆ กันมา แต่นั่นก็ปราศจากซึ่งเอกสารหลักฐานทางโบราณคดีและการจดบันทึก อย่างไรก็ตาม การที่กลุ่มชาติพันธุ์มั่งถูกนำไปผูกอยู่กับชนชาติเหมียวมายาวนาน และหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของชนชาติเหมียวมีความสัมพันธ์กับ “ซานเหมียว” และ “หนานหม่าง” มาโดยตลอด ฉะนั้นหากจะทำความเข้าใจประวัติศาสตร์กลุ่มชาติพันธุ์มั่ง จึงจำเป็นต้องอิงเอกสารข้อมูลที่ว่าด้วยเหมียว ซานเหมียว และหนานหม่าง ที่ปรากฏในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ของจีนเป็นหลัก โดยมีชื่อเรียกในแต่ละยุคที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ ประวัติศาสตร์ว่าด้วยชนชาติเหมียวบันทึกเอาไว้ว่าในยุคดึกดำบรรพ์ ตั้งแต่เมื่อ 4,000 กว่าปีก่อนโน้น มีมนุษย์ชาติเก่าแก่กลุ่มหนึ่งเกิดขึ้นและดำรงชีวิตอยู่ในแถบปากแม่น้ำแยงซีและแม่น้ำ ฮวงโห ทางฝั่งตะวันออกของประเทศจีนในปัจจุบัน จากนั้นจึงค่อย ๆ เพิ่มจำนวนประชากรขึ้นโดยใช้เวลาหลายชั่วคนภายหลังได้ก่อตัวขึ้นเป็นสัมพันธมิตรชนเผ่า สัมพันธมิตรชนเผ่านี้เรียกว่า “จิ่วหลี่” (Jiu Li) โดยมีจิ่วยู่ (Chi You – Txiv Yawg) เป็นหัวหน้า ในเวลาเดียวกัน สัมพันธมิตรเผ่าอื่น ๆ ได้ก่อตัวขึ้นอีก โดยมีหว่งตี้ (Huang Di) เป็นหัวหน้า ได้อาศัยอยู่ทางตอนบนของแม่น้ำเหลือง และได้เคลื่อนย้ายเข้าสู่ทางตอนใต้ของแม่น้ำเหลืองในเวลาต่อมา สัมพันธมิตรทั้งสอง โดยการนำของ

²¹ ประสิทธิ์ สิปรีชา. เรื่องเดียวกัน. หน้า 5.

ห้วงดีและจี๋หยู่ได้ปะทะกันที่จูหลู (Zhu Lu) (ปัจจุบันในอำเภอจูหลูของมณฑลเหอเป่ [He Pei]) ในที่สุดฝ่ายสัมพันธมิตรจิ่วหลี่ได้พ่ายแพ้ไป²²

แม้เผ่าจิ่วหลี่จะได้รับความพ่ายแพ้ แต่พวกเขายังคงครอบครองบริเวณอันกว้างใหญ่ที่อยู่ตอนล่างและตอนกลางของแม่น้ำเหลือง ซึ่งอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติเอาไว้มากจนกระทั่งถึงยุคของเหยา ชวน หยี่ (Yao Shun Yi) พวกเขาจึงได้กลายเป็นสัมพันธมิตรชนเผ่าใหม่ โดยในประวัติศาสตร์จีนเรียกว่า “ซานเหมียว” (San Miao) ต่อมาซานเหมียวได้พัฒนาขึ้นอย่างรวดเร็ว ประชากรเพิ่มขึ้นอย่างมาก ประกอบกับมีทะเลสาบตั้งถึง (Dong Ting) กับทะเลสาบโป่หยาง (Po Yang) และภูเขาเหวิน (Wen) กับภูเขาเหิง (Heng) เป็นภูมิประเทศที่เอื้อต่อการป้องกันตนเอง กำลังและอำนาจของพวกเขาจึงค่อย ๆ เพิ่มขึ้นกลับมา และได้ต่อสู้แย่งชิงกับสัมพันธมิตรเผ่าเหยา ชวน หยี่ โดยใช้เวลาในการเผชิญหน้ากันอยู่อย่างยาวนาน ถึงยุคซานเหมียว เนื่องจากถูก เหยา ชวน หยี่ โจมตีเรื่อย ๆ ซานเหมียวส่วนนี้จึงค่อย ๆ อพยพลงมาจากใต้ โดยมาถึง ฉวนเตียนชิง (Chuan Dian Qing นั่นคือ Chuan หมายถึงเสฉวน ส่วน Dian หมายถึงยูนนาน และ Qing หมายถึงกวางโจว) ส่วนกลุ่มอื่น ๆ ของซานเหมียวทิ้งหัวหน้าฮวงเตอ (Huang Dou) อยู่ในภูเขาและในป่า โดยมิได้พามาด้วย แล้วจึงอพยพเข้ามายังทะเลสาบโป่หยาง และทะเลสาบตั้งถึง ที่อยู่ในมณฑลเจียงซี (Jiang Xi) และมณฑลหูหนาน (Hu Nan) เพราะที่นั่นเป็นทำเลที่มีภูเขาสูงล้อมรอบ ณ ที่นั่นจึงถูกเรียกว่า “หนานหม่าง” (Nan Mang) จากการที่ถูกบุกรุกและขับไล่ให้ออกจากพื้นที่ดั้งของตนเองครั้งแล้วครั้งเล่า ทำให้ชาวเหมียวในยุคราชวงศ์ฉิง (Qing – 221 B.C) กับฮั่น (Han) ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในเขตป่าเขาที่ห่างไกลจากเมือง จึงทำให้ได้อยู่เย็นเป็นสุข ปราศจากการก่อกวนจากกลุ่มอื่น ๆ ถึงตอนปลายของราชวงศ์ซี้ห่า (Xi Han) ชาวเหมียวถูกเรียกว่าหวู่ หลิง หม่าง (Wu Ling Mang) ตามสถานที่อยู่อาศัย โดยได้พัฒนาขึ้นเป็นกลุ่มที่มีอำนาจและทำให้ผู้ปกครองของราชวงศ์ต้องหันมาให้ความสนใจกับชาวเหมียว หรือพวกหวู่ หลิง หม่าง เป็นพิเศษ

ภายหลังจากที่ราชวงศ์ตงห่า (Dong Han) ได้ก่อตั้งขึ้นแล้วได้ใช้กำลังปราบปรามหวู่ หลิง หม่าง เป็นระยะเวลายาวนานถึง 139 ปี คือตั้งแต่ฮองเต้เจียนหวู่ (Jian Wu) ครองราชย์เข้าสู่ปีที่ 23 (ค.ศ.47) ถึงฮองเต้ชงผิง (Zhong Ping) ปีที่ 3 (ค.ศ. 186) โดยผู้ปกครองได้ใช้กำลังในการปราบปรามชาวหวู่ หลิง หม่าง ถึง 12 ครั้ง อย่างไรก็ตาม มีบางครั้งที่ทัพของทางฮองเต้ได้พ่ายแพ้ชาวหวู่ หลิง หม่าง กลับไปเหมือนกัน ต่อมาผู้ปกครองได้ทำการเก็บภาษีเพิ่มมากขึ้น ทำให้ชาวหวู่ หลิง หม่าง ไม่พอใจและได้ลุกขึ้นมาต่อต้าน ในสมัยราชวงศ์ตงห่า (Dong Han) พวกคักดินาได้ยกทัพมาตีชาวหวู่ หลิง หม่าง หลายครั้ง ทำให้พวกเขาถูกฆ่าตายเป็นจำนวน

²² ประสิทธิ์ สิริสา. เรื่องเดียวกัน. หน้า 6.

มาก โดยผลของสงคราม ทำให้ชาวเหมียวค่อย ๆ อพยพไปทางทิศตะวันตกและทิศใต้ ในช่วงที่ราชวงศ์ซิง (Xi Jin) ปกครองก็ได้ยกทัพมารบกวมนเขตวูซี (Wu Xi) ซึ่งเป็นเขตที่มีชาวเหมียวอยู่ถึงสองครั้ง แล้วทำการกวาดต้อนผู้คนไปเป็นเชลยศึก ซึ่งส่วนใหญ่เป็นประชาชนชาวเหมียว ในที่สุดราชวงศ์ซิงก็ถูกชนกลุ่มน้อยโค่นล้ม ชนชาติกลุ่มน้อย ซึ่งส่วนใหญ่เป็นชาวเหมียว จึงอพยพตามแม่น้ำห่าซุย (Han Shui) ขึ้นไปตั้งรกรากอยู่ในมณฑลหูเป่ (Hu Pei) เหอหนาน (He Nan) และซานซี (Shan Xi) โดยอาศัยอยู่กับชนชาติอื่นทางด้านเหนือ เช่นเดียวกัน สถานที่อยู่ใหม่ี่ชาวเหมียวถูกเก็บภาษีเพิ่มจากผู้ปกครอง ทำให้เกิดการลุกขึ้นต่อสู้ ผู้ปกครองจึงยกทัพมาปราบชาวเหมียวอย่างหนัก จนต้องอพยพลงมาที่มณฑลก๊วยโจว (Zhou) และมณฑลกว๋งสี (Guang Xi) ในสมัยราชวงศ์ถัง เกิดระบบทาสขึ้นมาและได้แผ่ขยายไปทั่วทิศ ทำให้เกิดการสู้รบปะทะกับกลุ่มที่อยู่ในดินแดนใกล้เคียงครั้งแล้วครั้งเล่า จนกระทั่ง ค.ศ.873 อาณาจักรน่านเจ้าได้ยกทัพไปตีเขตภาคตะวันตกของมณฑล เสฉวน (Xi Chuan) และภาคใต้กับภาคกลางของมณฑลก๊วยโจว กวาดต้อนทรัพย์สินและประชาชนไปเป็นจำนวนมาก ทำให้ชาวเหมียวส่วนหนึ่งถูกกวาดต้อนเข้ามาอยู่มณฑลยูนนาน และกลายเป็นหนึ่งในชนชาติส่วนน้อยที่อยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรน่านเจ้า เช่นเดียวกันกับที่ผ่านมา ปลายสมัยราชวงศ์ถังและสมัยวุไต (Wu Dai) ชาวเหมียวถูกรบกวมนและบังคับให้อพยพครั้งแล้วครั้งเล่าจากการรุกรานของข้าศึกในสมัยหยวน (Yuan) การดูถูกเหยียดหยามและกดขี่ชนชาติส่วนน้อยได้เกิดขึ้นและดำเนินต่อมายาวนาน ประชาชนหลายเผ่าพันธุ์ที่ประสบความยากลำบากได้ลุกขึ้นมาต่อต้าน²⁵

เอกสารโบราณของจีนระบุว่า มีประชาชนชาวเหมียวกว่า 2,000 คน อพยพเข้าสู่มณฑลยูนนานเพื่อแสวงหาชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีกว่า ซึ่งส่วนใหญ่เป็นช่วงปลายสมัยราชวงศ์หมิง (Ming) ต่อกับช่วงต้นราชวงศ์ชิง (Qing) ในยุคของหยวนและหมิง ชนชาติเหมียว ส่วนหนึ่งได้อพยพเข้าสู่มณฑลยูนนานเพื่อหลบหลีกสงคราม และส่วนหนึ่งได้อพยพต่อไปยังประเทศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ โดยเฉพาะประเทศพม่า เวียดนาม ลาวและไทย ในสมัยราชวงศ์ชิง รัฐบาลกลางได้ยึดที่ไร่ที่นาจากชาวเหมียวในภาคใต้และตะวันออกเฉียงใต้ของมณฑลก๊วยโจว บังคับให้พวกเขาไปชุดถนน รวมทั้งการเกณฑ์ไปเป็นทาส ทำให้พวกเขาเกิดความกลัว จนต้องอพยพหลบหนีไปยังมณฑลอื่น ๆ กับไม่ยอมเปิดเผยตัวเองว่าเป็นเหมียว จนกระทั่งหมดสมัยราชวงศ์ชิง รัฐบาลได้ทำการสำรวจชนชาติ และนโยบายที่ดีขึ้นกับชนกลุ่มน้อย พวกเขาจึงค่อย ๆ เปิดเผยกับเจ้าหน้าที่ของรัฐว่าตัวเองเป็นชนชาติเหมียว ผลจากการที่ถูกบังคับเก็บภาษีอย่างหนักของรัฐบาล ปี พ.ศ.2278 (ค.ศ.1735) เปาลี (Bao Li) และหงหยวน (Hong Yun) ได้นำประชาชนเหมียวที่อยู่ตะวันออกเฉียงใต้ของมณฑลก๊วยโจวลุกขึ้นต่อต้านรัฐบาลที่ปกครอง

²⁵ ประสิทธิ์ สิริวิชา. เรื่องเดียวกัน. หน้า 6-7.

มณฑลก๊วยโจว แล้วถูกปราบปรามอย่างหนัก มีประชาชนส่วนหนึ่งถูกบังคับให้หนีไปจากถิ่นที่อยู่อาศัยของตน จากนั้นผู้นำเหมียวได้นำชาวบ้านลุกขึ้นต่อต้านรัฐบาล อันเป็นผลจากมาตรการทางภาษี แต่ก็ถูกปราบปรามได้อีกครั้งหนึ่ง ชาวเหมียวส่วนหนึ่งจึงได้อพยพลงมาสู่ทางใต้ของมณฑลก๊วยโจว และมีส่วนหนึ่งได้ผ่านตอนกลางของมณฑลก๊วยโจวไปยัง อันชุน (An Shun) และมีส่วนหนึ่งได้เข้าไปยังเขตเหวินซาน (Wen Shan-Paj Tawg) ในมณฑลยูนนาน²⁴

จากการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติ กับการรุกรานของชาวมองโกล ชาวแมนจูและชาวฮั่น ทำให้เกิดสงครามระหว่างม้งกับผู้รุกรานเหล่านี้ครั้งแล้วครั้งเล่า นอกจากนั้นแล้วนโยบายการสร้างรัฐชาติและการขูดรีดภาษีจากรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น ทำให้ชาวม้งทนไม่ไหว และได้ลุกขึ้นต่อต้านการครอบงำจากอำนาจรัฐส่วนกลางหลายครั้ง โดยแต่ละครั้งจะถูกป้ายสีว่าเป็นการก่อกบฏ ทั้งนี้ การลุกขึ้นต่อสู้ของพวกเขาได้เกิดขึ้นท่ามกลางการลุกขึ้นต่อสู้ของชนชาติอื่น ๆ ในแถบมณฑลยูนนานและก๊วยโจว โดยเฉพาะกบฏไถ่ผิง พ.ศ.2393-2415 (ค.ศ. 1850-1872) และกบฏฮ่อจงดำ ซึ่งแต่ละครั้งถูกปราบปรามอย่างหนัก นั้นส่งผลโดยตรงต่อการอพยพของชาวม้งจากประเทศจีนเข้าสู่บริเวณภาคเหนือของประเทศเวียดนาม ลาว ไทยและพม่าในที่สุด การอพยพและกระจายตัวของชาวม้งในบริเวณที่ปัจจุบันเป็นภาคเหนือของเวียดนาม ลาว และไทยนั้นใช้ระยะเวลาเพียงไม่กี่ทศวรรษ มีอดีตได้ระบุว่าชาวม้งเริ่มเข้าสู่ดินแดนต่งเกีย (Tonkin) ที่ปัจจุบันเป็นทางตอนเหนือของเวียดนามสองระลอกด้วยกัน คือช่วงปี พ.ศ.2343 (ค.ศ.1800) และ พ.ศ.2403 (ค.ศ.1860)²⁵

ส่วนในลาว โดยเฉพาะที่เมืองหนองแสดในแขวงเชียงขวาง Yang Dao นักวิชาการชาวม้งระบุว่าชาวม้งเริ่มเข้าตั้งชุมชนที่นั่นระหว่างปี พ.ศ.2353-2363 (ค.ศ.1810-1820) ในส่วนของดินแดนล้านนาหรือภาคเหนือของประเทศไทยในปัจจุบันนั้นเข้าใจว่าชาวม้งเริ่มอพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งระหว่างช่วงต่อของพ.ศ.2343 (ค.ศ.1800) และพ.ศ.2443 (ค.ศ.1900) ทั้งนี้ Mottin ระบุว่าชาวม้งเดินทางเข้าสู่ดินแดนล้านนาประมาณช่วงปีพ.ศ.2383-2413 (ค.ศ.1840-1870) ส่วน Geddes (1976) อ้างถึงบันทึกการเดินทางของ McCarthy ในภาคเหนือของไทยและลาว เมื่อปี พ.ศ.2437 (ค.ศ.1894) ชาวม้งเล่าว่าพวกเขาได้ข้ามแม่น้ำโขงมายังฝั่งตะวันตกเมื่อแปดปีที่แล้ว นอกจากนั้นแล้วในบันทึกของชาวตะวันตกที่เดินทางไปจังหวัดตาก เมื่อปี พ.ศ.2472 (ค.ศ.1929) พบว่ามีคนม้งตั้งหมู่บ้านอยู่ในจังหวัดตากแล้ว แน่แน่นอนว่าในสมัยที่บรรพบุรุษของ

²⁴ Yen Eng Chuan อ้างใน ประสิทธิ์ ลิปรีชา. 2548. ม้ง : หลากหลายชีวิตจากขุนเขาสู่เมือง. เชียงใหม่ : สถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. หน้า 6-7.

²⁵ Mottin อ้างใน ประสิทธิ์ ลิปรีชา. เรื่องเดียวกัน. หน้า 7.

ชาวม้งเดินทางเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในแถบนี้ซึ่งเป็นช่วงก่อนการเกิดขึ้นของราชอาณาจักรสมัยใหม่ซึ่ง
เส้นแบ่งเขตแดนของแต่ละประเทศดังที่เป็นอยู่ในปัจจุบันยังไม่ได้ถูกกำหนดขึ้นแต่อย่างใด²⁶

การตั้งรกรากในแผ่นดินลาวและประเทศใกล้เคียงทำให้ม้งอยู่ในสภาวะจำยอมทั้ง
การเมือง เศรษฐกิจ และสังคม นับตั้งแต่ยุคนานานิคมฝรั่งเศสสู่ยุคสงครามเย็นชาวม้งในลาวไม่
มีทางเลือกหรือตัดสินใจด้วยตัวเอง แต่ต้องตกอยู่ในสภาวะจำยอมที่ถูกดึงเข้าไปเกี่ยวข้องกับและ
เป็นผู้ที่มีบทบาทหลักทางทหารท่ามกลางความขัดแย้งทางการเมืองในยุคสงครามเย็น มีสอง
บริบทหลักที่ทำให้ชาวม้งต้องเข้าไปพัวพันและกลายเป็นเหยื่อของสงครามที่ยืดเยื้อในครั้งนี้
ประการแรก ในระดับนานาชาติ ภายหลังจากสงครามโลกครั้งที่สองไม่นานนัก ก็เกิดความ
ขัดแย้งอุดมการณ์ทางการเมืองในยุโรปจนทำให้เกิดการแบ่งแยกออกเป็นฝ่ายคอมมิวนิสต์กับ
ประชาธิปไตย อันถือเป็นต้นกำเนิดของยุคสงครามเย็น ประเทศฝรั่งเศสและอื่น ๆ ในยุโรปที่เคย
เป็นพันธมิตรในสงครามโลกครั้งที่สองเป็นฝ่ายประชาธิปไตย ทางสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นหนึ่งใน
แกนนำหลักของฝ่ายประชาธิปไตยต้องถูกสถานการณ์บังคับให้ทำสงครามต่อต้านฝ่าย
คอมมิวนิสต์ที่คืบคลานเข้าสู่ภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ตามทฤษฎีโดมิโน โดยเฉพาะการเข้าไปมี
บทบาททางทหารในประเทศอินโดจีนของสหรัฐอเมริกาตั้งแต่ปี พ.ศ.2497 (ค.ศ.1954) เป็นต้น
มานั้น จึงเสมือนกับเป็นการเข้าไปแทนที่ฝรั่งเศสในยุคล่าอาณานิคม ประการหลัง ในระดับ
พื้นที่ การที่ชุมชนม้งในแขวงเชียงขวางตั้งอยู่ในสภาพทางภูมิศาสตร์ที่ติดกับประเทศเวียดนามซึ่ง
เป็นหนึ่งในประเทศคอมมิวนิสต์ที่มีบทบาทในอินโดจีน ประกอบกับพื้นที่เป็นจุดเริ่มต้นของ
เส้นทางสาย “โฮจิมินห์” ที่ฝ่ายเวียดนามเหนือสร้างอุโมงค์เข้ามาในลาวเพื่อลำเลียงอาวุธลงไปยึด
เมืองไซ่ง่อน (ปัจจุบันคือนครโฮจิมินห์) ที่เป็นหนึ่งในฐานที่มั่นของฝ่ายประชาธิปไตยที่มี
สหรัฐอเมริกาหนุนหลังอยู่ ชาวม้งในพื้นที่แขวงเชียงขวาง จึงถูกเลือกจากสหรัฐอเมริกาให้เป็น
ด่านแรกในการต่อสู้กับฝ่ายคอมมิวนิสต์ในอินโดจีน เช่นเดียวกับพื้นที่นองในตระกูลลาว 4 ความ
ขัดแย้งทางการเมือง ระหว่างสองลัทธิหลักดังกล่าว อันถือว่าเป็น “สงครามเย็น” ระหว่างฝ่าย
ประชาธิปไตยที่มีสหรัฐอเมริกาเป็นหลัก กับฝ่ายคอมมิวนิสต์ที่มีสหภาพโซเวียตและจีนเป็น
หลัก ได้ส่งผลให้ญาติพี่น้องและสมาชิกในกลุ่มชาติพันธุ์ม้งต้องแตกแยกออกเป็นฝ่ายตรงกัน
ข้ามและจับอาวุธขึ้นต่อสู้จนเลือดกันเฝ้าในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศลาว กล่าวคือ
ไผ่ดำ เล่าเบสีย้อย กับญาติที่เข้าร่วมกับฝ่ายประเทศลาวหรือคอมมิวนิสต์ที่เคลื่อนไหวอยู่ในป่า
ที่แขวงหัวพันและพงสาลี ขณะที่ ตู๊ปี ลีผ่อง และญาติพี่น้องที่เข้าร่วมกับฝ่ายประชาธิปไตยของ
รัฐบาลลาวที่เวียงจันทน์ในขณะนั้น ที่มากไปกว่านั้นคือสงครามดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อ

²⁶ ประสิทธิ์ ลีปรีชา. เรื่องเดียวกัน. หน้า 8.

ความขัดแย้งในความคิดทางการเมืองและการนองเลือดกันของชาวบ้านในระดับรากหญ้าที่ ล้วนแล้วแต่เป็นญาติพี่น้องและสมาชิกในกลุ่มชาติพันธุ์ม้งเดียวกัน²⁷

การที่สหรัฐอเมริกาแอบเข้าไปหนุนให้ทหารชาวม้งในลาวต่อสู้กับฝ่ายคอมมิวนิสต์ โดย สนับสนุนทั้งด้านอาวุธ การเงินและอาหารนั้น ได้ทำให้บทบาททางผู้นำของนายพลวังเปามี ความเด่นชัดยิ่งขึ้น ภายในระยะเวลาเพียงไม่กี่ปีของการทำศึกสงครามคือประมาณปี พ.ศ. 2503 (ค.ศ.1960) เขาได้รับการเลื่อนขั้นจากร้อยโทเป็นพลตรีและทำหน้าที่แม่ทัพคุมกำลังใน กองทัพภาคที่สองของลาว แม้โดยสายบัญชาบัญชาแล้วเขาต้องขึ้นกับรัฐบาลกลางที่ เวียงจันทน์และเจ้ามหาชีวิตที่หลวงพระบาง แต่กองทหารม้งของวังเปาได้รับอาวุธ เงินและ อาหารโดยตรงจากทหารสหรัฐอเมริกาที่เข้าไปปฏิบัติการในลาว ทั้งนี้ มีฐานปฏิบัติการทาง ทหารอยู่ที่ล่องแก่ง ในแขวงเชียงขวาง กลางปี พ.ศ.2518 (ค.ศ.1975) กองกำลังของฝ่ายประเทศ ลาวได้รุกคืบเข้ายึดพื้นที่ของฝ่ายรัฐบาลเพิ่มมากขึ้น จนกระทั่งสามารถเข้ายึดศูนย์กลางการ บริหารของรัฐบาลที่เวียงจันทน์กับหลวงพระบางได้อย่างเบ็ดเสร็จในปลายปีเดียวกันนั่นเอง ผล ของการพ่ายแพ้สงครามในลาวและเวียดนาม ทำให้สหรัฐอเมริกาต้องถอนทัพจากเอเชีย อาคเนย์ ประการสำคัญคือ ทหารและพลเรือนชาวม้งที่สหรัฐอเมริกาเคยเข้าไปหนุนให้พวกเขา ช่วยรบในลาวตลอดระยะเวลาที่สงครามต้องกลายมาเป็นผู้ลี้ภัยทางการเมือง โดยมี จุดหมายปลายทางที่ประเทศไทย เพราะนายพลวังเปา ผู้นำทหารของพวกเขาได้ลี้ภัยเข้าสู่ ประเทศไทยและเดินทางต่อไปยังสหรัฐอเมริกา ในจำนวนนี้มีผู้ลี้ภัยประมาณ 12,000 คนที่เคย เป็นทหารของวังเปา กับทั้งครอบครัวของพวกเขาได้รับการขนถ่ายทางอากาศเข้าสู่ประเทศไทย ศูนย์รับผู้ลี้ภัยทางการเมืองที่ชาวม้งเข้ามาอยู่เป็นจำนวนมากนั้นได้แก่ ศูนย์อพยพเชียงคำใน จังหวัดพะเยา ศูนย์อพยพบ้านน้ำยาวและสบตวงในจังหวัดน่าน ศูนย์อพยพบ้านวินัยในจังหวัด เลย และศูนย์อพยพหนองคาย เป็นต้น²⁸

ชาวม้งได้กระจายตามพื้นที่ทั่วไปในเขตตอนเหนือของประเทศไทย ได้แก่ จังหวัด เชียงราย น่าน พะเยา แพร่ เชียงใหม่ ลำปาง แม่ฮ่องสอน สุโขทัย เลย ตาก กำแพงเพชร พิชณุโลก และเพชรบูรณ์ ในอดีตการติดต่อสัมพันธ์กับคนไทย จะเป็นลักษณะการค้าขาย แลกเปลี่ยน บางครั้งมีการเดินทางเข้ามาถึงตัวเมืองเชียงใหม่ มีการนำสินค้ามาจำหน่าย ณ ที่ เป็นแหล่งชุมชนประจำ โดยสินค้าหลักที่ชาวม้งต้องการเป็นประจำคือ เกลือ ถ่านไฟฉาย ไม้ขีด ไฟ น้ำมัน เสื้อผ้า²⁹

²⁷ ประสิทธิ์ ลิปรีชา. เรื่องเดียวกัน. หน้า 9.

²⁸ ประสิทธิ์ ลิปรีชา. เรื่องเดียวกัน. หน้า 10-13.

²⁹ ขจัตถัย บุรุษพัฒน์. 2538. ชาวเขา. กรุงเทพฯ : แพร่พิทยา. หน้า 50.

ในจังหวัดเชียงใหม่ พบว่ามีชาวม้งกระจายอยู่ตามภูเขาสูงทั่วไป เช่น ชุนกลาง อำเภอจอมทอง ม้งขุนแม่วาง อำเภอแม่วาง ม้งแม่ซึก ม้งแม่โถ อำเภอแม่แจ่ม ม้งห้วยลึก อำเภอเชียงดาว ม้งก๊ิดช้าง อำเภอแม่แตง ม้งดอยปุย อำเภอเมือง ม้งแม่สาใหม่ ม้งบวกเตย ม้งบวกจัน ม้งหนองหอยเก่า และม้งหนองหอยใหม่ ซึ่งหมู่บ้านหนองหอยเก่าและหนองหอยใหม่เป็นพื้นที่สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้

3.2 ประวัติความเป็นมาของชาวม้งหมู่บ้านหนองหอย

บันทึกประวัติหมู่บ้านหนองหอยเก่าขององค์การบริหารส่วนตำบลแม่แร่มที่รวบรวมได้จากการสัมภาษณ์ผู้อาวุโสที่สุดท่านหนึ่งของหมู่บ้านทำให้ทราบถึงความเป็นมาของชาวม้งหมู่บ้านหนองหอย ดังนี้

“...ปู่กับย่าได้อพยพมาจากเมืองจีน มาอยู่ที่ดอยอ่างขาง อ.ฝาง จ. เชียงใหม่ พ่ออยู่เกิดที่ดอยอ่างขางอายุได้ประมาณ 8 ปี พ่อแม่และญาติพี่น้องจึงย้ายจากดอยอ่างขางมาอยู่ที่เกี้ยวคั่น ซึ่งปัจจุบันอยู่ในพื้นที่ของหมู่ 4 ต. แม่แร่ม อ. แม่ริม จ. เชียงใหม่ อยู่ได้ประมาณ 3 ปี ก็เกิดโรคระบาดคือโรคคอตีบโรค ญาติพี่น้องจึงได้แยกย้ายไปหาที่อยู่ใหม่ พ่อแม่ของพ่ออยู่และญาติพี่น้องที่เหลือจึงได้ย้ายมาอยู่ที่บ้านบ่อโอง แต่ทางอำเภอไม่ให้อยู่เพราะเป็นทางถนนผ่าน จึงได้ย้ายกันไปอยู่ที่หัวน้ำแม่ลวก มีเพียง 4 ครอบครัวเท่านั้นที่ย้ายไปตอนนั้นซึ่งย้ายไปอยู่ร่วมกับม้งชาวที่หัวน้ำแม่ลวก อยู่ได้ประมาณ 4 ปี ก็เกิดมีสัตว์ป่า เสือ หมาป่า มากัดกินสัตว์เลี้ยงที่เลี้ยงไว้คือ ม้า วัว ควาย หมู ไก่ เป็นจำนวนมาก หัวหน้าหมู่บ้านในตอนนั้นคือ อู่หม่า จึงได้ให้ทุกคนย้ายมาสร้างที่อยู่ปัจจุบันนี้ ซึ่งตอนนั้นมีทั้งหมด 20 หลังคาเรือน และหลังจากนั้นอู่หม่าก็เสียชีวิตและได้ตั้งหัวหน้าหมู่บ้านคนใหม่ชื่อ อู่ยงซื่อ ซึ่งตอนนั้นทางอำเภอได้ให้หมู่บ้านอยู่ในเขตหมู่ 4 ต. แม่แร่ม อ. แม่ริม จ. เชียงใหม่ พ่ออยู่ซ่งซื่อได้เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านดูแลชาวบ้าน ตอนนั้นยังไม่มีบัตรประชาชน ทางอำเภอจึงมอบเหรียญขาวเขามาใช้แทน พ่ออยู่ซ่งซื่อเป็นผู้ช่วยได้ประมาณ 20 ปี หัวหน้าหมู่บ้านคนต่อมาคือพ่ออยู่จือคำซึ่งก็เป็นผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้านได้

ประมาณ 15 ปี และช่วงที่พ่ออุ้ยจือคำเป็นผู้นำก็เริ่มได้ใช้บัตรประชาชน หลังจากนั้นหมู่บ้านมีจำนวนประชากรมากพอที่จะแยกเป็นหมู่บ้านได้ ทางอำเภอจึงให้แยกเป็น หมู่บ้านหนองหอยเก่า หมู่ 7 ต. แม่แรม อ. แม่ริม จ. เชียงใหม่ จนถึงปัจจุบัน...”³⁰

ที่มา : องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรม

ภาพที่ 1 : เหรียญบาท

สำหรับผู้สนใจท่านอื่น ๆ ได้เล่าเรื่องราวการอพยพเข้าหมู่บ้านไว้ดังนี้

“...ลูกเกิดที่อำเภอฝาง อายุครบ 1 ปีก็ย้ายไปอยู่จังหวัดตาก อยู่ได้ 6 ปี แล้วจึงย้ายมาอยู่หนองหอย อยู่ที่นี่ได้อีก 2 ปี ก็ย้ายไปอยู่อำเภอ

³⁰ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรม. ม.ป.ท. ประวัติหมู่บ้านหนองหอยเก่า หมู่ 7 ต. แม่แรม อ. แม่ริม จ. เชียงใหม่. เชียงใหม่ : องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรม. หน้า 1.

แม่แจ่มนาน 24 ปี แล้วก็ย้ายกลับมาที่หนองหอยและอยู่เรื่อยมาจน
ทุกวันนี้ รวมเวลาที่อยู่หนองหอยประมาณ 38 ปี...”³¹

“...ย่าเกิดที่ อ.ปาย แม่ฮ้องสอน ปู่เกิดที่ อ.ฝาง ปู่กับย่าเกิดคนละที่
แต่มาพบกันที่แม่ตะละ หมู่บ้านม้งที่เชียงใหม่นี่ ปู่กับย่าย้ายมาที่นี่
ประมาณอายุได้ 40 กว่าปี ที่หนองหอยเก่าก่อนได้ประมาณ 3 ปี
แล้วค่อยมาตั้งหลักที่นี่อีกทีหนึ่งเมื่อก่อนหนองหอยเก่าเป็นหมู่บ้าน
ของม้งอยู่แล้ว เป็นหมู่บ้านเล็ก ๆ ย่าก็อพยพมาจากแม่ตะละแล้วก็
ไม่มีที่ดิน ไม่มีที่ให้สร้างบ้านอยู่ คือขยับขยายไม่ได้เพราะว่าเรามาที่
หลังที่ดินก็ไม่ใช่ของเราเลยย้ายมาอยู่ที่นี่ที่เรียกว่าหนองหอยใหม่
...”³²

“...เมื่อก่อนอยู่ฝางตั้งแต่จำความได้ พออายุได้ 6-7 ปี
พ่อก็มาบุกเบิกถางที่ที่นี่ อยู่สัก 7 ปี แล้วก็ย้ายไปอยู่
แม่แจ่มอีก 25 ปี แล้วกลับมาที่หนองหอยอีกครั้ง ...”³³

จากคำสัมภาษณ์ของผู้อาวุโสแสดงให้เห็นความเป็นมาของหมู่บ้านหนองหอย ที่มีความ
เชื่อมโยงกับการเคลื่อนตัวเข้าสู่ประเทศไทยของชาวม้ง ตามแนวตะเข็บชายแดน นับตั้งแต่ช่วง
พุทธศตวรรษที่ 25 โดยมีเส้นทางหลักที่บรรพบุรุษชาวม้งอพยพเข้าสู่ดินแดนที่ปัจจุบันเป็น
ประเทศไทย ได้แก่ เส้นทางแรก อยู่บริเวณชายแดนจังหวัดน่านและพะเยา ซึ่งมีดอยภูแวและ
ดอยภูลังกาเป็นหลัก จากนั้นกลุ่มที่เข้ามาทางนี้จึงอพยพโยกย้ายต่อไปยังดอยขุนสถาน
(จังหวัดน่านและแพร่) ดอยช้าง ดอยอ่างขาง ภูหินร่องกล้า เขาค้อ และดอยลานสาง หรือดอย
ระแหง (Roob looj Heem) เป็นต้น ส่วนเส้นทางที่สองนั้นเข้ามาทางผาตั้ง ภูชี้ฟ้า ดอยผาหม่น
และที่ราบระหว่างเมืองเชียงของกับเมืองเชียงแสน จากนั้นจึงเข้ามาที่ดอยยาว ดอยช้าง ดอย
อ่างขาง ดอยผาหม่นปก (Laim Phuas Puv) และดอยจ๊กตอก (Laim Caaj Tuj) ในบริเวณประเทศ
พม่าปัจจุบัน กับเข้ามาที่ดอยเชียงดาว ดอยสุเทพ ดอยอินทนนท์ ดอยปางอุ๋ง ดอยหมากพริก

³¹ นายไโล อายุ 74 ปี 7 หมู่ 7 ต.แม่แรม อ.แม่วัง จ.เชียงใหม่. สัมภาษณ์ : 23 มีนาคม 2553.

³² นางพิม. อายุ 70 ปี 12 หมู่ 11 ต.แม่แรม อ.แม่วัง จ.เชียงใหม่. สัมภาษณ์ : 13 พฤษภาคม 2553.

³³ นางยอด. อายุ 72 ปี 7 หมู่ 7 ต.แม่แรม อ.แม่วัง จ.เชียงใหม่. สัมภาษณ์ : 23 มีนาคม 2553.

เป็นต้น ส่วนเส้นทางที่สามนั้น ช้ามแม่น้ำโขงทางตอนบนบริเวณประเทศลาวและพม่า เหนือท่า
ขี้เหล็ก แล้วจึงลงมาทางขุนหัวแม่คำ ซึ่งอยู่บริเวณบ้านหินแตก อำเภอมะป้าหลวง จังหวัด
เชียงราย โดยกลุ่มที่เข้ามาเส้นทางนี้เป็นกลุ่มที่เข้ามาหลังสุด พ.ศ.2480

การเข้ามาตั้งชุมชนของชาวม้งในบริเวณที่เป็นประเทศไทยปัจจุบันในช่วงบุกเบิกนั้น
ได้รับการอนุญาตจากผู้นำชุมชนใกล้เคียงที่ตั้งหลักแหล่งอยู่ก่อนแล้วพร้อมกับการแจ้งให้
เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองท้องถิ่นดูแลในพื้นที่นั้น ๆ รับทราบเป็นต้น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน เจ้าเมือง
ข้าหลวง ฯลฯ ทั้งนี้มักจะนำเอาของป่าที่มีค่า เช่น ลูกสัตว์ป่า งาช้าง หนังสัตว์ น้ำผึ้ง ฯลฯ มาเป็น
สัญลักษณ์บรรณาการในการผูกสร้างความสัมพันธ์กับเจ้าหน้าที่ปกครองระดับท้องถิ่น
ดังกล่าว ทั้งนี้ ในระยะแรกนั้นผู้นำชาวม้งในหลายพื้นที่ก็ได้รับการแต่งตั้งจากเจ้าเมืองและ
ข้าหลวงให้เป็นพญาหรือผู้ใหญ่บ้านเพื่อปกครองดูแลชาวบ้านบนภูเขาด้วย เช่น พญาพิภักดี
(บ้านพญาพิภักดี จังหวัดเชียงใหม่) เป็นต้น³⁴ ซึ่งม้งบ้านหนองหอยจะเป็นกลุ่มที่เข้ามายัง
ประเทศ โดยเฉพาะชาวม้งบ้านหนองหอยเป็นกลุ่มที่เข้ามาทางชายแดนไทยพม่า อำเภอ
เชียงราย อำเภอฝาง อำเภอแม่แตงและเข้าสู่อำเภอแม่ริม บ้านหนองหอยเก่า และกลุ่มม้งดอย
ปูย ในช่วงหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ราว พ.ศ.2486-2488 ซึ่งการเดินทางเข้ามายังประเทศ
ไทยของม้ง เป็นไปพร้อมกับกลุ่มจีนคณะชาติ กองพล 93 หรือก๊กมินตั๋ง โดยมักจะเรียกว่า
“ชาวจีนฮ่อ” ในช่วงปี พ.ศ.2496 ตำรวจตระเวนชายแดน³⁵ ได้เข้าปราบปรามกองคาราวานฝิ่น
ของชาวจีนฮ่อที่บ้านปางป่าคา ต.แม่แรม อ.แม่ริม อย่างรุนแรง พร้อมกับหมู่บ้านใกล้เคียงอย่าง
หนองหอยเก่าทำให้ม้ง บางกลุ่มได้เดินทางไปสมทบกับกลุ่มเดิมที่ดอยปูย

ภายหลังเหตุการณ์สงบ ในปี พ.ศ.2503 รัฐบาลไทยได้มอบหมายกรม
ประชาสงเคราะห์ในการดูแลและให้ความช่วยเหลือชาวม้งในรูปแบบวิคมพึ่งตัวเองขึ้นภายใน
จังหวัดตาก จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดเชียงราย และจังหวัดเชียงใหม่ ในอำเภอเชียงดาว ซึ่ง

³⁴ ประสิทธิ์ สิริขันธ์. 2548. เรื่องเดียวกัน. หน้า 10.

³⁵ ตำรวจตระเวนชายแดนจัดตั้งครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ.2496 ซึ่งในขณะนั้นภัยจากลัทธิคอมมิวนิสต์และขบวนการ
การค้าฝิ่นกำลังเป็นภัยคุกคาม ต่อความมั่นคงของประเทศไทย โดยเฉพาะพื้นที่ป่าเขาตามแนวชายแดน
ภาคเหนือ รัฐบาลในขณะนั้นจึงได้จัดตั้งหน่วยที่มีความสามารถพิเศษ ในการปฏิบัติงานพื้นที่ชายแดนชื่อว่า
“กองบัญชาการตำรวจรักษาชายแดนภาคพายัพ” โดยได้ใช้พื้นที่ พระตำหนักดาราภิรมย์ อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่
เป็นที่ตั้งหน่วย ต่อมาได้มีการปรับปรุงโครงสร้างหน่วยหลายครั้งให้เหมาะสมกับสถานการณ์ ครั้นล่าสุดปี
พ.ศ.2529 จึงเปลี่ยนชื่อเป็น กองกำกับการตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 และย้ายที่ทำการเดิมจากพระ
ตำหนักดาราภิรมย์ มาเป็นค่ายดาราภิรมย์

เป็นไปพร้อมกับการดูแลของตำรวจตระเวนชายแดนที่ 33 ค่ายดารารัศมี อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่ (ในขณะนั้น)³⁶ ทางด้านความมั่นคง การศึกษาและเศรษฐกิจของหมู่บ้านหนองหอยเก่า

จากคำบอกเล่าของผู้อาวุโสภายในหมู่บ้านพบว่า ชาวมังรุ่นแรก ๆ ที่ย้ายเข้ามาในช่วงบุกเบิกที่ดิน หมู่บ้านหนองหอย คือ มังแซ่เผ่า ซึ่งเป็นมังขาว แต่ปัจจุบัน ลูกหลานได้ย้ายไปอยู่ที่จังหวัดแม่ฮ่องสอนแล้ว ส่วนใหญ่จึงมีเพียงมังลายหรือมังเขียว³⁷ ชาวมังที่ย้ายเข้ามาอยู่ในหมู่บ้านหนองหอยจนถึงทุกวันนี้ส่วนมากมีต้นตระกูลอยู่ในประเทศจีน รุ่นปู่ย่าตายายอยู่ที่อำเภอฝาง จังหวัดเชียงใหม่ ส่วนใหญ่เป็นชาวมังแซ่ย่างและแซ่ว่าง โดยแซ่ย่างเป็นกลุ่มใหญ่ที่สุดของหมู่บ้าน และผู้ดูแลต้นไม้ศักดิ์สิทธิ์ของหมู่บ้านยังคงเป็นคนในแซ่ย่างจวบจนปัจจุบัน³⁸

ในส่วนการดูแลปกครองของบ้านหนองหอยนั้น คนที่เป็นผู้นำชุมชนหรือผู้ใหญ่บ้านมักมาจากตระกูลที่ใหญ่และมีจำนวนมากที่สุดของหมู่บ้าน นั่นคือ ตระกูลย่าง โดยการคัดเลือกของผู้อาวุโสในหมู่บ้านไม่กี่คน แต่ปัจจุบัน ผู้ที่จะได้รับเลือกเป็นผู้นำหรือผู้ใหญ่บ้านต้องมีความรู้ความสามารถ ติดต่อบริษัทงานเกษตร พัฒนาชุมชนและเป็นผู้มีความประพฤติดี ซึ่งองค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรมได้บันทึกประวัติผู้นำหมู่บ้านหนองหอยเก่ามีดังต่อไปนี้

³⁶ สีสึก ฤทธิเนติกุล. 2540. การมีส่วนร่วมของชาวเขาเผ่าม้งบ้านดอยปุย-ช่างเคี่ยน ในการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในเขตอุทยานแห่งชาติดอยสุเทพ-ปุย จังหวัดเชียงใหม่ : รายงานการวิจัย. เชียงใหม่ : ศูนย์พัฒนาและสงเคราะห์ชาวเขา จังหวัดเชียงใหม่. หน้า 49.

³⁷ สามารถแบ่งมังขาวและมังลายออกจากกันง่าย ๆ ด้วยการสังเกตเครื่องแต่งกาย กล่าวคือ การแต่งกายของผู้หญิงมังขาว จะใส่เสื้อสีดำแขนยาว มีลวดลายที่ปลายแขนสابلื้อ และปกสื้อ จะนุ่งกางเกงแบบกางเกงสะตอของคนเมืองเหนือ หรือกางเกงแบบคนจีน แต่ในช่วงเทศกาลปีใหม่หรือพิธีแต่งงาน จะนุ่งกระโปรง ส่วนมังเขียว สวมเสื้อคล้ายกับมังขาว แต่จะสวมกระโปรงที่ทอจากใยกล้วยง การแต่งกายของผู้ชายมังขาวสวมเสื้อสีดำน้ำเงิน แขนยาว ปลายแขนและสابلื้อปักด้วยลวดลายสวยงาม กางเกงสะตอสีดำหรือสีน้ำเงิน ผ้ามัดเอวสีแดงหรือสีส้มปักด้วยลวดลายที่ปลายทั้งสองข้าง ส่วนมังเขียว สวมเสื้อสีดำแขนยาวตัวสั้นปักลายที่ปลายแขน สابلื้อและชายสื้อ กางเกงสีดำเข้ายาวเกือบถึงปลายขา กางเกง ผ้ามัดเอวสีครามยาว 3 เมตร

³⁸ นายชัน. อายุ 63 ปี 33 หมู่ 7 ต.แม่แรม อ.แม่ริม จ.เชียงใหม่. สัมภาษณ์ : 10 เมษายน 2553.

ผู้นำหมู่บ้านหนองหอยเก่า (ผู้ใหญ่บ้าน)

1. นายชงล็ก แซ่อย่าง ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 ประมาณ 20 ปี พ.ศ. 2486-2506
2. นายจือคำ แซ่อย่าง ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 4 ประมาณ 15 ปี พ.ศ. 2507-2522
3. นายจางหลือ แซ่อย่าง ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน หมู่ 7 คนแรก 5 ปี พ.ศ. 2523-2528
4. นายชัชวาลย์ เตชะเลิศพนา ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 4 ปี พ.ศ. 2529-2533 และเป็นอีกสมัยคือ พ.ศ. 2537-2541
5. นายชู เมธาอนันต์กุล ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 2 ปี พ.ศ. 2534-2536
6. นายสุนันท์ เตชะเลิศพนา ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 2 ปี พ.ศ. 2542-2544
7. นายมัน เตชะเลิศพนา ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 2 ปี พ.ศ. 2545-2547
8. นายพิษณุ เมธาอนันต์กุล ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน 4 ปี พ.ศ. 2548-2552
9. นายสุรินทร์ นทีไพรวัลย์ ดำรงตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน พ.ศ. 2553 ถึงปัจจุบัน³⁹

³⁹ องค์การบริหารส่วนตำบลแม่แรม. ม.ป.ท. ประวัติหมู่บ้านหนองหอยเก่า หมู่ 7 ต. แม่แรม อ. แม่ริม